

Theologie

van de kerkruimte

Wat maakt een kerkgebouw tot sacrale ruimte? Is het voldoende om er een kruis of icoon te hangen? Maar dat kun je in je woonkamer of in de klas ook. Bovendien lijkt dit nog te uitwendig, nog te veel decoratie en behang: heeft de ruimte dan niets *intrinsiek* sacraals of theologisch? En als je er een tabernakel zet? Dat is een andere zaak: dan schep je ruimte rond een kloppend heilig hart, het heilig Sacrament. Maar zelfs dat verandert niets voor iemand die helemaal ongelovig is of ongevoelig voor het religieuze. tekst Bert Daelemans

Zit het sacrale dan eerder in het *subjectieve* van de gelovige, in de manier waarop wij met deze ruimte omgaan en wat wij er *doen*? Je komt er bijvoorbeeld samen in gemeenschap om te bidden. Maar, opnieuw, dat kan in de woonkamer ook. Of zijn het misschien de generaties gelovigen die er dag in dag uit gebeden hebben die een historisch gebouw tot sacrale ruimte maken? Ook al hebben wij daar terecht respect voor, wij voelen aan dat het sacrale steeds met het *heden* heeft te maken: het sacrale speelt zich hier en nu af. Valt er dan niets *objectiefs* te zeggen over het sacrale van een ruimte, hangt het slechts af van de afspraken, hoe oud ook, van een bepaalde groep van gelijkgezinde mensen? Of is het een combinatie van al deze factoren? Wat ontbreekt er?

Voor mij ligt het antwoord besloten in het begrip 'mystagogie'. Ik definieer de 'ruim-

te voor liturgie', de plek gemaakt voor liturgische doeleinden of het kerkgebouw, graag als *mystagogische ruimte*: een ruimte die ons binnenleidt in een mysterie, een ruimte die ons dynamisch gelovig-zijn, ons gelovig op-weg-zijn stap voor stap begeleidt. Mogen wij dit verwachten van een liturgische ruimte?

Mystagogie, zoals dat werd verstaan in de eerste eeuwen van de Kerk, is het dynamisch proces dat mensen binnenleidt in het Godsmysterie. Ingroeien in het christelijk geloof heeft tijd nodig. Er zijn dingen

BERT DAELEMANS (1976) is Vlaams jezuïet en theoloog (PhD KU Leuven 2013). Hij doceert sacramentele theologie en pneumatologie aan de Universidad Pontificia Comillas in Madrid.